

Рецензия

От: Доц. д-р Десислава Атанасова Константинова, д.м., катедра ДМППДМ, ФДМ, МУ
“Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна, бул. Цар Освободител №84, e- mail:
dr.konstantinova@gmail.com, член на Научно жури, съгласно заповед № Р – 109-
87/23.02.2022 г. на Ректора на МУ – Варна

Относно: Дисертационен труд на тема „Тинитус и слухови промени при пациенти с дисфункция на темпоромандибуларната става“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „ортопедична стоматология“, професионално направление 7.2. Стоматология, област на висше образование 7. **Здравеопазване и спорт**

Автор: д-р Борис Янков Борисов, докторант в редовна форма на обучение към Катедра ДМППДМ, ФДМ, МУ “Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна

Научни ръководители: **проф. д-р Мариана Димова - Габровска, д.м.н. и доц. д-р Марио Милков, д.м.**

1. Общо представяне на процедурата

Представеният комплект документи на хартиен и електронен носител е в съответствие с изискванията на чл. 69 от Правилника на развитие на академичния състав на МУ – Варна.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Борис Янков Борисов е роден на 27 ноември 1971 г. в гр. Шумен. През 1989 г. завършва средното си образование в ТС „Милан Борисов“ в гр. Шумен. През 1997 г. се димпломира във ВМИ-Пловдив, специалност стоматология. От 2017 г. е редовен асистент към катедра “Дентално материалознание и пропеедевтика на протетичната дентална медицина“, ФДМ, МУ-Варна. В периода от 2018 г. до 2021 г. посещава шест национални симпозиума с международно участие. Член е на БЗС и СУВ. Декларира, че владее английски и руски език.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

В научната литература шумът в ушите се разглежда като симптом с много етиологични фактори, а не като самостоятелно заболяване. Ето защо темата на представения дисертационен труд е актуална. Целта е формулирана ясно, а задачите са подбрани и изпълнени правилно чрез използване на съвременни мултидисциплинарни методи.

4. Познване на проблема

Д-р Борис Борисов провежда теоретично проучване по разработваната тема, което се базира на 27 стр. библиографска справка (включва 325 източници).

Докторантът е направил подробен литературен обзор, обхващащ 48 стр. от дисертационния труд и след запознаване и критичен анализ на използваната литература е стигнал до извода, че са необходими нови проучвания, за да се прецизира диагнозата и да се оптимизира лечението на тези пациенти.

Целта на дисертационния труд на д-р Б. Борисов е „да се изследва и оцени взаимовръзката между проблеми в темпоромандибуларната става и шума в ушите при пациенти с аудиовестибуларни заболявания“

За постигането на поставената цел д-р Борисов е поставил следните пет задачи:

1. Да се систематизират демографската и клиничната информации за пациенти, преминали протетично лечение във връзка с темпоромандибуларна дисфункция (ТМД).
2. Да се изследват пациенти с шум в ушите:
 - 2.1. да се оцени шумът в ушите;
 - 2.2. да се изследва дисфункция на ТМС.
3. Да се изследва и оцени връзката между шума в ушите и дисфункцията на ТМС.
4. Да се изготви рисков профил на пациентите с шум в ушите и дисфункция на ТМС.
5. Да се създаде алгоритъм за диагностика на пациенти с шум в ушите и дисфункция на ТМС, обогатен с тясно специализиран диагностичен протокол на ТМД в колаборация със специалист УНГ.

Поставени са и две хипотези:

1. Съществува връзка между шума в ушите, дисфункцията на ТМС при пациенти, нуждаещи се от протетично лечение.
2. Тинитус и дисфункцията на ТМС са независими от измененията, настъпващи при обеззъбяване на челюстите, а върху тях влияят други фактори.

3. Методика на изследване

В изпълнение на първа задача се систематизират демографската и клиничната информации за пациенти, преминали протетично лечение във ФДМ и УМДЦ – Варна за период от 2 г., във връзка с темпоромандибуларна дисфункция. В проучването участват 152-ма пациенти. Регистрирани са пол, възраст, придружаващи заболявания, причини за посещението при дентален лекар, причини за необходимостта от провеждане на протетично лечение, причини за зъбна загуба, парафункции, състояние на ТМС.

2

гр.Варна 9002, ул. "Марин Дринов" 55
тел. +359 52 677 050, факс. + 359 52 650 019
uni@mu-varna.bg; www.mu-varna.bg

55 Marin Drinov Str., Varna 9002 Bulgaria
phone +359 52 650 057, fax + 359 52 650 019
uni@mu-varna.bg; www.mu-varna.bg

PROSPERITAS VESTRA FINIS NOSTRA!

По **втора задача** специалист УНГ прави оценка на шума в ушите и болезнеността в областта на ТМС на 150 пациенти. Оценката на шума в ушите е извършена посредством специализиран въпросник, който се попълва от пациента, и са проведени две функционални изследвания – тимпанометрия и аудиометрия от специалист по УНГ. Клиничният преглед на пациентите за откриване на функционална патология включва билатерална палпация на ТМС.

По **трета задача** се изследва връзката между дисфункцията на ТМС и шума в ушите при пациенти, провели протетично лечение. За изпълнение на тази задача е анализирана връзката между резултатите от проведеното проучване на шума в ушите, тимпанограмата, аудиограмата и петте точки, в които е изследвана дисфункцията на ТМС.

По **четвърта задача** се изготвя рисков профил на пациентите с шум в ушите и дисфункция на ТМС. За създаването на рисковия профил на пациентите с шум в ушите и дисфункция на ТМС са използвани резултатите, получени по задачи 1, 2 и 3.

По **пета задача** се създава алгоритъм за диагностика на пациенти с шум в ушите и дисфункция на ТМС, обогатен с тясно специализиран диагностичен протокол на ТМД в колаборация със специалист УНГ.

За статистически анализ на данните от проведените изследвания е използван специализиран софтуер SPSS v. 20.0 за Windows.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният за рецензия дисертационен труд на д-р Борисов е правилно структуриран и съдържа всички основни елементи: въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методика, резултати и обсъждане, изводи, заключение, приноси, библиография и приложения.

Д-р Борисов е представил разработката на 173 страници. Онагледена е с 9 таблици, 89 фигури, 4 снимки и 4 приложения. Използваната литература включва 325 източници, от които 20 са на кирилица.

Резултатите са анализирани с помощта на специализиран софтуер SPSS v. 20.0.

Дисертационният труд на д-р Борис Борисов завършва със заключение, закономерно произлизащо от обсъждането на резултатите и обобщенията, направени от тях.

5. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Представени са общо шест приноси от докторанта, които разделям в две групи – научни и научно-приложни. Считаю, че по – силен акцент заслужават научно-приложните приноси. Към тях спада разработването на алгоритъм за диагностика на пациенти с тинитус и

разработването на протокол в денталната практика за диференциална диагностика на заболявания на ТМС при пациенти с тинитус.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представени са три публикации, свързани с дисертационния труд, които количествено и качествено удовлетворяват законовите изисквания. Д-р Борисов е самостоятелен автор в две от тях.

7. Автореферат

Авторефератът е представен в 64 страници и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ – Варна.

8. Критични бележки и препоръки

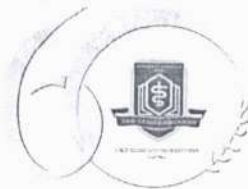
За да бъде провокирана прецизността и задълбочеността на авторското изследване в перспектива, отправям следните бележки към автора:

1. Приемам с резерви използването на термина „протетично несанирани пациенти“ (стр.134) като синоним на „протетично нелекувани пациенти“. Двете понятия имат различен обхват и следва да бъдат разграничени.
2. Подреждането на литературните източници не отговаря на номерацията в текста, напр. №176 (стр.31), №272 (стр.34), №194 (стр.34), №130 (стр.35), №160 (стр.35), №196 (стр.196) и др. Приемам разбъркването на източниците като технически пропуск.

Тези бележки не омаловажават теоретичните, методологичните и изследователски достойнства на представения дисертационен труд. В своята цялост той притежава качествата на такъв по смисъла на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за получаване на образователната и научна степен „доктор“.

Заклучение:

В заключение считам, че представената дисертация на тема „Тинитус и слухови промени при пациенти с дисфункция на темпоромандибуларната става“ обхваща актуален, мултидисциплинарен проблем и удовлетворява изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ – Варна.

На база на посоченото по-горе имам основание да дам **положителна** оценка на представения труд и да предложа на уважаемите членове на Научното жури да присъдят **образователната и научна степен „доктор“** на д-р **Борис Янков Борисов** по докторска програма „**ортопедична стоматология**“; професионално направление 7.2. Стоматология; област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

25.03.2022г.

Гр. Варна

Доц. д-р Десислава Константинова, д.м.